

Handläggare:
Mikael Josephson
Tfn: 08-508 09 035

Till Norrmalms stadsdelsnämnd

Stadsdelsnämndens insatser för arbetslösa - synpunkter på revisionsrapport

Förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Lotta Halling
avdelningschef

Sammanfattning

Revisionskontoret har granskat stadsdelsnämndernas insatser för arbetslösa och olika former för samverkan inom arbetsmarknadsområdet. Revisionskontoret har begärt yttrande från de granskade stadsdelsnämnderna Kista, Rinkeby, Skärholmen och Vantör. Övriga nämnder har möjlighet att lämna synpunkter på rapporten.

Stadsdelsförvaltningen delar revisionskontorets uppfattning att det är viktigt att arbetsmarknadsåtgärder finns inom ramen för ordinarie verksamhet och riktas till dem som uppstår försörjningsstöd och står längst från arbetsmarknaden. Som revisionskontoret framhåller finns en risk för att kommunens insatser alltmer ersätter arbetsförmedlingens åtgärder. Förvaltningen anser därför att det är viktigt att försöka redovisa och följa upp de kostnader detta medför för kommunen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom vård- och omsorgsavdelningen.

Bakgrund

I enlighet med revisionsplan 2005/2006 har revisionskontoret granskat stadsdelsnämndernas insatser för arbetslösa. Granskningen har genomförts inom stadsdelsnämnderna Kista, Rinkeby, Skärholmen och Vantör. Revisionskontoret har begärt yttrande från de granskade stadsdelsnämnderna. Övriga nämnder har möjlighet att lämna synpunkter på revisionskontorets rapport. Eventuella synpunkter ska vara revisionskontoret tillhanda senast den 31 maj.

Sammanfattning av rapporten

Revisionskontoret konstaterar att det pågår ett omfattande och engagerat arbete i de granskade stadsdelsnämnderna med olika insatser för arbetslösa.

Åtgärder på arbetsmarknaden är i första hand en statlig angelägenhet. Kommunerna kan dock under vissa förutsättningar stödja de kommuninvånare som har svårast att få arbete. Trots kommunernas begränsade skyldighet på arbetsmarknadsområdet finns en tydlig utveckling där kommunerna i praktiken tagit allt större ansvar för arbetsmarknadsåtgärder i takt med att arbetslösheten ökat.

Målen och inriktningen för Stockholm stads insatser på arbetsmarknadsområdet är fastlagda i fullmäktiges budget och i stadens arbetsmarknadspolitiska riktlinjer. Fullmäktiges mål är att sysselsättningsgraden ska öka bland dem som står långt från arbetsmarknaden och att staden ska främja utbildning av arbetskraft inom vissa bristyrken. Stadens insatser ska inte ersätta, utan endast komplettera arbetsförmedlingens åtgärder.

Det finns en nära koppling mellan ekonomiskt bistånd och verksamheten med arbetsmarknadsinsatser. Stadens statistik över ekonomiskt bistånd visar att antalet personer med försörjningshindret "arbetslöshet" ökat under senare år. Stadsdelsnämnderna har i uppdrag av fullmäktige att halvera antalet vuxna bidragstagare t.o.m. år 2006. Uppdraget har varit styrande för stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser och stadsdelsnämndernas uppföljning på arbetsmarknadsområdet.

Den genomförda granskningen visar att stadens riktlinjer ger ett visst utrymme för olika bedömningar av vilka personer som kan komma ifråga för stadens arbetsmarknadsinsatser. Tillsammans med en otydlig gränsdragning mot arbetsförmedlingen innebär det en risk för att likställigheten för individen inte kan säkerställas.

Revisionskontoret anser att stadens arbetsmarknadsinsatser saknar tydlig styrning och uppföljning.

Nuvarande styrning och uppföljning vad gäller såväl ekonomi som verksamhet är bristfällig. Det är därför svårt att få en samlad bild av stadens arbetsmarknadsinsatser och att mäta resurseffektiviteten. Uppföljningen är inte helt anpassad till målgrupperna för stadens arbetsmarknadsinsatser. Det är t.ex. inte möjligt att följa upp bidragstider som överstiger nio månader.

Stadens uppföljningssystem måste utvecklas för att möjliggöra en samlad uppföljning och analys av både resursanvändning och måluppfyllelse, t.ex. om arbetsmarknadsinsatserna leder till målet egen försörjning. Det är därför positivt att kommunstyrelsen har påbörjat åtgärder för att förbättra styrningen och uppföljningen.

Revisionskontoret framhåller att det behövs tydligare ekonomiska förutsättningar för stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser.

Stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser bedrivs vanligtvis i projektform och med varierande finansieringskällor. Ordinarie verksamheter och projektverksamheter går in i varandra och projektmedel har delvis finansierat ordinarie verksamhet. Det saknas en långsiktighet och tydlighet i verksamheten och den omfattande projektfinansieringen gör det mycket svårt att få en helhetsbild och ett sammanhang i den ekonomiska uppföljningen.

Projektformen innebär också en risk vad gäller kontinuitet och effektivitet i verksamheten. Den försvårar också möjligheterna till uppföljning, erfarenhetsöverföring och metodutveckling. För att komma till rätta med dessa problem behövs mer långsiktiga förutsättningar för verksamheten.

Finansiering genom Kompetensfonden upphör successivt under år 2006. Enligt fullmäktige är det därför angeläget att projekt som vänder sig till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden blir en del av den ordinarie verksamheten. För att nå stadens mål på det arbetsmarknadspolitiska och integrationspolitiska området behövs, enligt revisionskontoret, tydligare ekonomiska förutsättningar stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser och en utvecklad samverkan med arbetsförmedlingen.

Revisionskontoret anser att rollfördelningen och samverkan mellan stadsdelsnämnderna och arbetsförmedlingen behöver förtydligas och utvecklas.

Det finns en risk för att stadsdelsnämndernas insatser alltmer ersätter arbetsförmedlingens åtgärder istället för att komplettera dem. För att undvika en sådan utveckling är det viktigt att både rollfördelningen och formerna för samverkan mellan parterna förtydligas.

Stadsdelsnämnderna har ingått samverkansavtal och bedriver samverkan med flera olika parter. Av de granskade samverkansavtalen att döma finns förbättringsområden och utvecklingsmöjligheter. Det gäller särskilt personer som för närvarande inte omfattas av statliga arbetsmarknadsåtgärder.

Revisionskontoret framhållet att arbetsmarknadsinsatser och integrationsfrågor hänger nära ihop.

I Stockholms stad är större delen av de arbetsmarknadspolitiska satsningarna koncentrerade till de stadsdelar som har hög arbetslöshet. I flera fall sammanfaller detta med områden som beskrivs som "segregerade". Frågan om arbetsmarknadsinsatser handlar således även om integrationspolitik.

Enligt fullmäktiges budget är "egen försörjning" en förutsättning för integration. Enligt revisionskontorets mening kan bristen på långsiktighet och avsaknad av övergripande styrning och uppföljning bidra till att diskriminerande strukturer stärks, vilket står i motsättning till fullmäktiges mål för integrationspolitiken.

Revisionskontoret anser att det är angeläget med fortsatta granskningar av stadens arbetsmarknadsinsatser.

Syftet med granskningen har bl.a. varit att övergripande kartlägga och beskriva stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser som underlag för beslut om eventuellt fördjupade granskningar. Det finns flera områden som är intressanta för fortsatta fördjupade granskningar och som stadsdelsnämnderna själva kan granska inom ramen för den interna kontrollen för att utveckla verksamheten.

Förvaltningens synpunkter

Kostnadsutvecklingen för försörjningsstöd vid Norrmalms stadsdelsnämnd
Konsultföretaget Ernst & Young har, på uppdrag av Norrmalms stadsdelsnämnd har gjort en analys av kostnadsutvecklingen vad gäller försörjningsstöd. Syftet med analysen har varit att undersöka vad som kan vara förklaringen till att kostnaderna ökat påtagligt och att utifrån detta komma med förslag till åtgärder. I uppdraget har även ingått att göra en jämförande studie med motsvarande verksamhet inom Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Under 2005 har det skett en ökning av antalet ärenden på Norrmalm. Framför allt har det skett en ökning av antalet ärenden som rör sjuk-skrivna som är 0-klassade och arbetslösa i praktik eller annan åtgärd utan ersättning. Det har också skett en ökning av ärenden där rehabiliteringsbidrag utgår liksom av ärenden där den enskilde saknar ekonomisk grundtrygghet, d.v.s. har otillräcklig inkomst. Inom Kungsholmens stadsdelsnämnd har det däremot skett en minskning av antalet ärenden. Kungsholmen har under år 2005 även haft lägre kostnader per klient.

De strukturella faktorer som har kunnat studeras visar på mycket små skillnader mellan Norrmalm och Kungsholmen. Man har därför inte funnit belägg för att Norrmalm uppvisar signifikanta skillnader i dessa avseenden som skulle kunna motivera ett större behov av ekonomiskt bistånd eller högre kostnader.

Enligt Ernst & Youngs bedömning har man dock vid Kungsholmens stadsdelsförvaltning i större utsträckning systematiserat sitt arbete och har ett mer konsekvent förhållningssätt samt fler ändamålsenliga insatser att erbjuda arbetsökande. Där erbjuder man arbetslösa med otillräcklig inkomst arbetsverksamhet som en förutsättning för rätten till försörjningsstöd medan man inom Norrmalm mera betonar motivationsarbetet i sig.

Revisionskontorets granskning visar att det vanligen finns en nära koppling mellan verksamheten med ekonomiskt bistånd och verksamheten med arbetsmarknadsåtgärder. Revisionskontoret bedömer att det är en fördel eftersom en stor del av målgruppen för stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser har försörjningsstöd. Stadsdelsförvaltningen delar revisionskontorets slutsats att det är viktigt att arbetsmarknadsåtgärder finns som en ordinarie verksamhet inom förvaltningen och att den är riktad till dem som uppbär försörjningsstöd och står längst från arbetsmarknaden. Alla bör kunna erbjudas någon form av arbete eller arbetsförberedande sysselsättning.

Revisionskontoret konstaterar att det finns en bristande kartläggning av förvaltningarnas insatser för arbetslösa. En överblick försvåras av att verksamheten ofta bedrivs i projektform och att projekt och ordinarie verksamhet många gånger går in i varandra. Stadsdelsförvaltningen vill betona vikten av att närmare kunna följa upp verksamheten och insatserna för den mest betydelsefulla målgruppen för stadens arbetsmarknadsinsatser, d.v.s. personer med långvarigt ekonomiskt bistånd.

I stadens arbetsmarknadspolitiska riktlinjer anges att det ska finnas en tydlig koppling för den enskilde mellan arbete och de insatser som erbjuds. Stadsdelsförvaltningen anser det väsentligt att en sådan koppling tydliggörs. Det behövs en noggrann uppföljning och redovisning av de kostnader som kommunen har för rehabilitering och förtidspensionering. Det viktigt att stadsdelsnämndens insatser inte ersätter arbetsförmedlingens åtgärder utan kompletterar dessa genom insatser riktade mot gruppen med långvarigt ekonomiskt bistånd. Både rollfördelningen och formerna för samverkan mellan arbetsförmedlingen och stadsdelsförvaltningen bör förtydligas.

Projekt riktat till unga

Inom Norrmalms stadsdelsförvaltning startades den 1 maj ett projekt i nära samarbete med arbetsförmedlingen. Projektet är i första hand riktat till unga arbetslösa mellan 18 och 25 år. En av förvaltningens arbetskonsulenter och en handläggare från arbetsförmedlingen kommer på halvtid att arbeta för att unga ska komma ut på arbetsmarknaden.

För dem som saknar arbetslivserfarenhet handlar det i första hand om att genom direktkontakt med företag hitta lämpliga praktik- eller arbets-
träningsplatser. De som har tidigare arbetslivserfarenhet ska få hjälp med att hitta reguljära anställningar. För närvarande finns närmare 50 arbetslösa i åldern 18 till 25 år som uppbär försörjningsstöd. Det ekonomiska biståndet kommer att kopplas till arbetsmarknadsåtgärden. Projektet kommer att pågå under ett års tid för att därefter utvärderas.

Försörjningsstödsenheten samverkar med landstinget, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och socialpsykiatriska enheten på Norrmalm i det s.k. Norrmalmsnätet. Nätverket har som uppgift att samla resurserna för personer som befinner sig i gränslandet mellan de olika myndigheternas ansvarsområden och de olika ersättningssystemen. Syftet är att stärka den enskildes förmåga att försörja sig själv.

Bilaga

Revisionskontorets rapport: Stadsdelsnämndernas insatser för arbetslösa.